

[Himmelstrup.]

heden har både lovsindhold og lovskraft. Der er desværre ikke noget tegn på, at vi afgørende skal komme væk fra dette i den allernærmeste tid; det er beklageligt, men det er en kendsgerning, som man må se i øjnene. Dette medfører netop, at den kontrol, rigsdagen skal føre med administrationen, kan rigsdagen for tiden ikke magte i samme grad, som den måske kunne det tidligere, da forvaltningens magt-område ikke var så stort og hele administrationsapparatet var langt mindre end nu. Derfor er det efter min mening nødvendigt, at rigsdagen udstyres med en tillidsmand, der skal foretage denne kontrol, en tillidsmand, som er rigsdagens tillidsmand, og det er netop det, som det foreliggende lovforslag tilsigter.

Det er derfor efter min mening en nødvendighed, at det gennemføres, og denne nødvendighed understreges af den kendsgerning, at vi jo ikke, hvad jeg meget beklager, har nogen offentlighed i forvaltningen her i landet, sådan som de har det i Sverige. Den hemmelighedsfuldhed, hvormed så godt som alle forvaltningsakter her i landet omgærdes, er jo i virkeligheden et levn fra enevælden, og det havde efter min mening været en særdeles smuk opgave, om den forfatningskommission, som har siddet i en række år, og som nu endelig er kommet til et resultat, også på dette område havde gennemført en forandring fra den hidtidige og nutidige fremgangsmåde. Jeg beklager og føler det som et stort savn, at den forfatningsændring, som nu diskuteres så ivrigt, ikke også indeholder en vis adgang til at åbne forvaltningens hemmelighed for borgerne.

Vi har set det særsyn i de seneste dage, at tjenestemandorganisationerne er gået til — hvad skal jeg sige — en art aktion imod det forslag om rigsdagens ombudsmand, som nu er blevet fremsat i kraft af det forfatningsforlig, der er aftalt. Jeg kender ikke andet til denne sag, end hvad jeg har læst i aviserne; men jeg har forstået det på den måde, at tjenestemandorganisationernes krav i virkeligheden går ud på to ting. De mener for det første, at den forhandlingsret, som tjenestemandorganisationerne utvivlsomt har i kraft af tjenestemandlovens § 22 og § 17, ikke er blevet opfyldt, som de hævder den skulle. Det er den ene del af deres kritik imod det foreliggende forslag, såvidt jeg har forstået det. Den

anden del er en kritik af visse enkeltheder i forslaget.

Jeg vil gerne om det første sige, at denne forhandlingsret betragter jeg som noget rigsdagen ganske uvedkommende; det er en ting, som de pågældende tjenestemandorganisationer må afhandle med den minister, der har fremsat lovforslaget. Med hensyn til det andet derimod, de rent tekniske enkeltheder i lovforslaget, har naturligvis tjenestemandorganisationerne på samme måde som alle andre borgere i landet adgang til at gøre de opfattelser gældende, som de i denne henseende måtte have, overfor det rigsdagsudvalg, som vil blive nedsat angående dette lovforslag. Men jeg går altså ud fra, at selve forudsætningen — for hvis tjenestemandorganisationerne har en forhandlingsret efter de bestemmelser i tjenestemandloven, jeg har nævnt, er det naturligvis en forudsætning for lovforslagets fremsættelse, at ministeren har forhandlet med dem — er bragt i behørig orden af den minister, der har fremsat lovforslaget.

Jeg føler ingen trang til at gå i enkeltheder om lovforslaget, det blev gjort af den højtærede minister i fremsættelsestalen, og det blev også delvis gjort af det ærede medlem hr. Bomholt for visse enkeltheders vedkommende; det kan vi senere vende tilbage til i udvalget. Men jeg vil gerne have lov til at sige, at i og for sig skuffede det mig noget, at den højtærede minister i sin fremsættelsestale — og det samme gælder det ærede medlem hr. Bomholt i hans tale, idet jeg dog erkender, at der ikke kan foreligge nogen påvirkning, alene af den simple grund, at det ærede medlem hr. Bomholt talte langt senere end den højtærede minister — var mere kølig og mere formel og mindre hjertelig i sit ønske om at få dette lovforslag gennemført, end i hvert tilfælde jeg kunne ønske. Tyskerne har et pudsigt udtryk, der hedder „kühl bis ans Herz“; det betyder sådan noget som kold helt ind i hjerterødderne, hvor der jo ellers er varmt. Jeg kan ikke nægte, at jeg kom til at tænke på det udtryk, da jeg hørte den højtærede justitsministers fremsættelse af lovforslaget; den gav egentlig ikke udtryk for nogen særlig hjertevarme overfor det foreliggende lovforslag og overfor ønsket om dets gennemførelse.

Jeg mener altså, at dette er et meget vigtigt lovforslag; jeg mener, at det har stor anklang ude i landet. Jeg mener, at